

Procedury gwarancją dostępności Uczelni

Fronia

Fundacja na Rzecz Osób
z Niepełnosprawnościami

Mec. Małgorzata Maciantowicz
Aleksander Waszkielewicz

Dlaczego procedury (akty prawa wewnętrznego) są ważne lub najważniejsze

- ▶ Poszanowanie **godności i praw człowieka** wszystkich osób, szerzej – **sens naszej pracy i nadrzędna wartość**
- ▶ Od tego wszystko się zaczyna: ADA, Konwencja, ratyfikacja, dostępność FE, Dostępność+, Ustawa o dostępności, UD, Duży DOS
- ▶ Bez procedur nie da się zbudować **rozwiązań systemowych**
- ▶ Wynika wprost z dokumentacji konkursowej
- ▶ Podwaliny pod wszystkie obszary, zwłaszcza 1, 6 i 7
- ▶ **Prawo też kształtuje świadomość**

Agenda:

- ▶ Duży DOS - otoczenie prawne
- ▶ Prawocząłowieczy aspekt dostępności
- ▶ Duży DOS – wymogi konkursowe w zakresie procedur
- ▶ Tips & tricks (procedury)
- ▶ E-learning

Duży DOS

Otoczenie prawne

Konwencja ONZ o prawach osób z niepełnosprawnościami

Konstytucja RP

Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce

Konwencja (1 z 2)

- ▶ Regulamin konkursu odsyła do zasad wynikających z Konwencji o prawach osób z niepełnosprawnościami (sporządzonej w Nowym Jorku dnia 13 grudnia 2006 r. (Konwencja))
- ▶ **Artykuł 24. Edukacja**
- ▶ Państwa Strony **zapewnią, że osoby z niepełnosprawnościami będą miały dostęp do powszechnego szkolnictwa wyższego, szkolenia zawodowego, kształcenia dorosłych i możliwości uczenia się przez całe życie, bez dyskryminacji i na zasadzie równości z innymi osobami.**

Konwencja (2 z 2)

Zasady wynikające z Konwencji to przede wszystkim:

- ▶ Poszanowanie przyrodzonej **godności**,
autonomii, **swobody dokonywania
wyborów, niezależności**
- ▶ **Niedyskryminacja**
- ▶ **Dostępność**

Konstytucja RP (1 z 2)

- ▶ **Art. 30.** Przyrodzona i niezbywalna **godność** człowieka stanowi źródło wolności i praw człowieka i obywatela. Jest ona nienaruszalna, a jej poszanowanie i ochrona jest obowiązkiem władz publicznych.

Konstytucja RP (2 z 2)

▶ **Art. 32. 1. Wszyscy są wobec prawa równi.**

Wszyscy mają prawo do równego traktowania przez władze publiczne.

▶ **2. Nikt nie może być dyskryminowany**

w życiu politycznym, społecznym

lub gospodarczym z jakiegokolwiek przyczyny.

Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce

(1 z 2)

- ▶ **Art. 11 (Podstawowe zadania Uczelni)**
- ▶ **1. Podstawowymi zadaniami uczelni są: (...)**
  - 6) stwarzanie osobom niepełnosprawnym warunków do pełnego udziału w:**
- ▶ procesie **przyjmowania na uczelnię** w celu odbywania kształcenia,
- ▶ **kształceniu,**
- ▶ prowadzeniu **działalności naukowej.**

Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (2 z 2)

- ▶ **Art. 49 (Obowiązek zapewniania warunków do realizacji zadań Uczelni)**
  - ▶ 1. Uczelnia zapewnia **warunki**, w tym **infrastrukturę**, niezbędne do realizacji **zadań, o których mowa w art. 11**

▶ **Prawocząłowieczy** **aspekt dostępności**

Szczególne potrzeby czy Prawa? (1 z 2)

Dostęp do wszystkich sfer życia
(publicznego i społecznego) nie jest
szczególną potrzebą (osób
z niepełnosprawnościami) a realizacją
przysługujących im praw

Szczególne potrzeby czy Prawa? (2 z 2)

Osoby ze szczególnymi potrzebami, w tym osoby z niepełnosprawnościami, **są dyskryminowane** w życiu publicznym i społecznym – pozbawiane przysługujących im praw – poprzez **niezapewnienie im dostępu do wszystkich sfer życia**, w tym kształcenia i pracy – na zasadzie równości z innymi osobami

Dostępność – Prawo podmiotowe

- ▶ **Dostępność – możliwość korzystania z** infrastruktury, transportu, technologii i systemów informacyjno-komunikacyjnych oraz produktów i usług. Pozwala ona w szczególności osobom z niepełnosprawnościami i osobom starszym na korzystanie z nich na zasadzie równości z innymi osobami*
- ▶ * Wytyczne dotyczące realizacji zasad równościowych w ramach funduszy unijnych na lata 2021-2027

Aspekt prawoczułowieczy i godności każdej osoby (1 z 2)

- ▶ **Prawa i wolności obywatelskie:** prawo do ochrony życia, prawo do sądu i rzetelnego procesu, prawo do udziału w wyborach, wolność słowa itp.
- ▶ **Prawa społeczne:** prawo do edukacji, zdrowia, rewalidacji i rehabilitacji, pracy i zatrudnienia, ochrony socjalnej, uczestnictwa w życiu kulturalnym itp.

Aspekt prawoczułowieczy i godności każdej osoby (2 z 2)

- ▶ prawo dokonywania wyborów, prawo do samostanowienia – na równi z innymi osobami
=
- ▶ **Zagwarantowanie niezależności (i maksymalnego stopnia samodzielności) osobom ze szczególnymi potrzebami, w tym osobom z niepełnosprawnościami**

Potrzeby a dostępność

**Autorka: Anna Rutz – pełnomocniczka do
spraw studentów z niepełnosprawnościami UAM**

Chcę się rozwijać, poznawać nowe
dyscypliny naukowe, awansować

Chcę być traktowany(a) podmiotowo,
po partnersku, na równi z innymi

Chcę mieć dostęp do wszystkich miejsc
i usług, by być z innymi

Chcę wiedzieć, jakie wsparcie otrzymam
i do kogo się zgłosić (**procedury**)

Dostęp do podstawowych miejsc w Uczelni: toaleta,
stołówka, akademik, potrzeba jak najszybszego
wejścia do budynku, gdy pada

▶ **Duży DOS –**

Wymogi konkursowe w zakresie procedur

Modelowe procedury

1. Regulamin wsparcia i katalog form wsparcia
2. Wniosek o wsparcie
3. Regulaminy usług specjalistycznych
4. Procedura dostępności inwestycji

Wymogi konkursowe (procedury)

- ▶ [6.1] Dostosowanie lub opracowanie procedur zgodnie z minimalnym zakresem procedur (18 szt. lub obszarów)
- ▶ [6.2] Rozszerzenie procedur przyznawania wsparcia (Regulamin wsparcia)
- ▶ [6.3] Gwarancja dostępności inwestycji, modernizacji i remontów
- ▶ Horyzontalnie: angażowanie środowiska osób z niepełnosprawnościami do każdego zadania, w tym procedur
- ▶ Słowo: procedury wymienione w Opisie ścieżki Rozwój + 57 razy

Minimalny zakres procedur (1 z 2)

- ▶ Statut
- ▶ Strategia uczelni
- ▶ Regulamin wsparcia
- ▶ Regulamin studiów
- ▶ Regulamin szkoły doktorskiej (jeśli dotyczy)
- ▶ Zasady regulujące świadczenia
- ▶ Zasady regulujące rekrutację na kształcenie
- ▶ Zasady regulujące rekrutację do pracy
- ▶ Zasady udzielania zamówień, w tym zamówień publicznych

Minimalny zakres procedur (2 z 2)

- ▶ Regulamin organizacyjny
- ▶ Regulamin pracy
- ▶ Regulamin ochrony przeciwpożarowej
- ▶ Zasady prowadzenia badań naukowych
- ▶ Zasady regulujące zasady działania biblioteki uczelnianej
- ▶ Zasady regulujące organizację zajęć z języków obcych
- ▶ Zasady regulujące organizację zajęć z wychowania fizycznego
- ▶ Zasady regulujące organizację studiów podyplomowych
- ▶ Zasady regulujące działanie domów studenckich

Dodatkowe obowiązkowe procedury

(1 z 4)

- ▶ Zasady organizacji wydarzeń, imprez w uczelni
- ▶ Ogólnouczelniane procedury, gwarantujące zapewnienie dostępności architektonicznej, informacyjno-komunikacyjnej i cyfrowej wszystkich realizowanych w uczelni inwestycji, modernizacji i remontów oraz pozostałych zamówień od progu kwotowego ustalonego przez uczelnię
- ▶ Standard cyfrowy, o ile uczelnia nie przyjmie jako obowiązującego standardu zewnętrznego
- ▶ Opracowanie procedury w zakresie terminowego i poprawnego umieszczenia deklaracji dostępności na stronach internetowych lub w aplikacjach mobilnych, w tym dokonywanie przeglądu i aktualizacji deklaracji dostępności

Dodatkowe obowiązkowe procedury

(2 z 4)

- ▶ Zarządzenie dostępnościowe - co najmniej w zakresie: tworzenia planów likwidacji barier architektonicznych, informacyjno-komunikacyjnych, cyfrowych, tworzenia planu zapewnienia dostępności wewnętrznych systemów informatycznych i procedur administracyjnych dotyczących ich funkcjonowania, tworzenia planu szkolenia pracowników uczelni w zakresie świadomości niepełnosprawności i zapewnienia dostępności, tworzenia procedur i narzędzi związanych z aktualizacją danych o dostępności architektonicznej obiektów, pomieszczeń i terenów uczelni z uwzględnieniem procesów zarządzania informacją dotyczącą awarii wind lub podnośników i innych awarii, a także odbywających się remontów, prowadzenie bieżącego monitoringu zagwarantowania dostępności w uczelni procedury skargowej w tym sposobu zarządzania żądaniami zapewnienia dostępności

Dodatkowe obowiązkowe procedury

(3 z 4)

- ▶ Regulaminu wsparcia (obowiązkowy)
- ▶ Regulaminy usług specjalistycznych wsparcia na przykład:
  - ▶ Regulamin zapewniania dostępności materiałów dydaktycznych
  - ▶ Regulamin usług asystenckich
  - ▶ Regulamin wsparcia psychologicznego
  - ▶ Regulamin wypożyczalni
  - ▶ Regulamin usług transportowych

Dodatkowe obowiązkowe procedury

(4 z 4)

- ▶ Poza obowiązkowymi procedurami należy określić listę pozostałych procedur w celu zapewnienia dostępności we wszystkich 8 obszarach dostępności
- ▶ Lista będzie wynikać ze specyfiki uczelni oraz rodzaju (charakterystyki) działań podejmowanych w 8 obszarach dostępności.
- ▶ Lista ta może obejmować – na przykład – następujące dodatkowe procedury:
  1. Zasady działania kół naukowych
  2. Zasady realizacji praktyk i staży studenckich
  3. Regulamin wynagradzania
  4. Regulamin samorządu studenckiego
  5. Regulamin utrzymania (zimowego)
  6. Strategia dostępności

▶ **Tips & tricks** **(procedure)**

Ściąga, jak zaplanować działania w zakresie
każdego obszaru w tym obszarze 6 - Procedury

Tips & tricks (1 z 2)

- ▶ Zaczniemy od fundamentów
- ▶ Rada do spraw dostępności
- ▶ Zespół do spraw procedur (gospodarze procedur, osoby ze środowiska, osoby eksperckie, szare eminencje)
- ▶ Metodologia prac (pkt 6.1.12)
- ▶ Dodatki (finansowe) dla kadry BON-u

Tips & tricks (2 z 2)

Fundamenty

Fundamentalne dla całego projektu, a zwłaszcza Obszarów 1, 6 i 7

- ▶ Określenie zasad wsparcia
- ▶ Określenie grupy wspieranych osób i ich ról na uczelni
- ▶ Weryfikacja z Inspektorem Ochrony Danych zasad przetwarzania danych szczególnych
- ▶ Weryfikacja obiegu dokumentów i zaangażowania jednostek
- ▶ Określenia zadań wszystkich jednostek i wszystkich pracowników i pracownic
- ▶ Określenie zadań jednostki do spraw dostępności (koordynacji wsparcia)
- ▶ Określenie relacji między jednostką do spraw dostępności (koordynacji wsparcia) i pozostałych jednostek
- ▶ Określenie decyzyjności

Dalsze materiały

- ▶ Propozycja działań (rozdział 6):
  - ▶ Lista działań
  - ▶ Skład zespołu do spraw procedur
  - ▶ Skład Rady do spraw dostępności
  - ▶ Metodologia prac
  - ▶ Lista rekomendowanych procedur
- ▶ Oferta Froni, w tym zakresie Obszaru 6 Procedury

E-learning

- ▶ [Opis e-kursów](#)
- ▶ [Oferta Froni](#)

Uczelnie wdrażające e-learning dla dostępności (1 z 2)

Fronia

Fundacja na Rzecz Osób z Niepełnosprawnościami

- ▶ Wszystkie uczelnie korzystają z kursów i szkoleń on-line
- ▶ Coraz więcej także **do wdrażania dostępności i równych praw osób z niepełnosprawnościami**, między innymi:
  - ▶ Akademia Górniczo-Hutnicza w Krakowie
  - ▶ Politechnika Wrocławska
  - ▶ Szkoła Główna Handlowa w Warszawie

Uczelnie wdrażające e-learning dla dostępności (2 z 2)

- ▶ Uczelnie wdrażające e-learning dla dostępności, między innymi, ciąg dalszy:
  - ▶ Uniwersytet Medyczny we Wrocławiu
  - ▶ Uniwersytet Przyrodniczy we Wrocławiu
  - ▶ Uniwersytet Szczeciński
  - ▶ Uniwersytet Warszawski
  - ▶ Uniwersytet WSB Merito we Wrocławiu

Doświadczenia UW (1 z 2)

Sławomir Rzepecki, Zastępca Kierownika BON-u

- ▶ Biuro do spraw Osób z Niepełnosprawnościami w ramach konkursu „Uczelnia dostępna” przygotowało kurs online w zakresie dostępności cyfrowej
- ▶ Kurs zawiera informacje o: barierach, wymogach prawnych oraz praktyczne wskazówki
- ▶ Kurs dedykowany jest przede wszystkim osobom administrującym i publikującym treści na stronach internetowych jednostek, ale informacje w nim zawarte będą przydatne dla każdego

Doświadczenia UW (2 z 2)

- ▶ Kurs dostępny jest bezpłatnie na platformie Kampus dla wszystkich pracowników UW
- ▶ **Forma e-kursu, o bardzo szerokim ujęciu zagadnień dotyczących dostępności umożliwi poszerzanie wiedzy i znajomości tych zagadnień przez szeroką grupę odbiorców, będących pracownikami uczelni teraz i w przyszłości**

Doświadczenia SGH (1 z 2)

- ▶ **Justyna Kapturkiewicz**, kierownik Biura do spraw Dostępności i Wsparcia Osób z Niepełnosprawnościami
- ▶ Kurs e-learningowy stanowi doskonałe uzupełnienie naszych działań w projekcie „Inkluzywna SGH – bez barier w dostępie do edukacji (inSGH)”
- ▶ Stanowi podsumowanie najważniejszych informacji dotyczących dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami w środowisku akademickim

Doświadczenia SGH (2 z 2)

- ▶ Forma e-learningu pozwoli upowszechniać wiedzę na temat dostępności także już po zakończeniu projektu, jako jeden z efektów jego trwałości
- ▶ Dzięki temu będziemy mogli szkolić, nie tylko obecną kadrę, ale także kolejnych, nowo zatrudnianych pracowników

Zalety kursów on-line (1 z 2)

- ▶ Brak konieczności równoczesnego udziału osoby prowadzącej
- ▶ Elastyczność w wyborze miejsca i czasu
- ▶ **Używasz, kiedy potrzebujesz, ile potrzebujesz, jak potrzebujesz**
- ▶ Niskie koszty – po zakupie lub stworzeniu nie pociągają za sobą kosztów bieżących (jedynie aktualizacja treści)
- ▶ Można szybko udostępnić dużej ilości osób

Zalety kursów on-line (2 z 2)

- ▶ Wysoka dostępność
- ▶ Łatwość dla osób unikających kontaktu społecznego
- ▶ Łatwy monitoring i ewaluacja jakości i efektywności
- ▶ Wysoka efektywność (zwłaszcza w przypadku tak zwanego mikrokształcenia – krótkich kursów [[Harvard University](#)])
- ▶ Statystycznie zapoznanie się z większą ilością wiedzy

Zastosowania (1 z 3)

▶ **Działania prewencyjne:**

- ▶ Osoba zmierza się z trudnościami, stresem, a chce uniknąć wpadnięcia w kryzys
- ▶ Osoba poszukuje efektywnych metod uczenia się

▶ **Działania interwencyjne (1 z 2)**

- ▶ Osoba prowadząca napotyka trudności podczas zajęć z osobami ze szczególnymi potrzebami (osobami z niepełnosprawnościami)
- ▶ Osoba prowadząca chce się nauczyć pracy i komunikacji z osobą z daną niepełnosprawnością

Zastosowania (2 z 3)

▶ **Działania interwencyjne (2 z 2)**

- ▶ Osoba prowadząca chce się nauczyć przygotowywania dostępnych materiałów dydaktycznych w odpowiedzi na potrzeby osób kształcących się
- ▶ Osoba jest w kryzysie i poszukuje wsparcia i rozwiązań
- ▶ Osoba nie wie, jak reagować na nietypowe zachowania lub agresję osób kształcących się lub kadry
- ▶ Osoba nie wie, jakie ma prawa

Zastosowania (3 z 3)

▶ **Dostępnościowe BHP:**

- ▶ Szkolenia dla osób nowoprzyjętych do pracy
- ▶ Szkolenia dla osób nowoprzyjętych na kształcenie

▶ **Zachowanie prywatności:**

- ▶ Osoba chce pozyskać wiedzę, a krępuje się spytać o nią bezpośrednio (prawa danej osoby, reagowania w sytuacjach konfliktowych, niechęć do ujawniania swojej sytuacji)

Tips & tricks (kursy e-learningowe)

- ▶ Kupujesz raz, używasz, w zależności od licencji, nawet do końca świata
- ▶ Zostaje po projekcie – **wspiera efekt trwałości**
- ▶ **Dla kadry i dla osób studiujących**
- ▶ Tak, można kierować bez żadnych ograniczeń do studentek i studentów
- ▶ **Można włączyć jako materiały do klasycznego procesu kształcenia** (kierunki: pedagogika, opieka socjalna, takie z obsługą klienta, architektura, informatyka itp.)

Możliwość korzystania z materiałów (1 z 2)

- ▶ Niniejszy utwór jest dostępny na wolnej licencji Creative Commons Uznanie autorstwa 4.0 (CC BY 4.0)
- ▶ Licencja ta nie dotyczy ilustracji. Są one udostępnione na wolnej licencji Creative Commons, o ile tak w konkretnym przypadku zaznaczono.

Możliwość korzystania z materiałów (2 z 2)

Licencja ta pozwala na kopiowanie, rozpowszechnianie, przedstawianie w dowolnym medium i formie, remiksowanie, zmienianie i tworzenie utworów pochodnych dla dowolnego celu, także komercyjnego. Uznanie autorstwa oznacza, że utwór należy odpowiednio oznaczyć, podać link do licencji i wskazać, jeśli zostały dokonane w nim zmiany. Licencjodawca nie może odwołać udzielonych praw, o ile są przestrzegane warunki licencji. Szczegóły: [warunki licencji](#) (bit.ly/2Zb1Nrf lub creativecommons.org/licenses/by/4.0/deed.pl)

Pytania? Kontakt

Fronia

Fundacja na Rzecz Osób
z Niepełnosprawnościami

- ▶ Aleksander Waszkielewicz, Małgorzata Maciantowicz
- ▶ Fronia – Fundacja na Rzecz Osób z Niepełnosprawnościami
- ▶ Mejl Aleksander.Waszkielewicz@fronia.org.pl,
Malgorzata.Macinatowicz@fronia.pl
- ▶ Tel. 508 21 33 22, 601 54 74 15
- ▶ Messenger Alek Waszkielewicz
- ▶ [Opis wsparcia Froni dla uczelni i naszej oferty](#)